

Τι μας αφορά από τα όσα συμβαίνουν στο Ιράν;

NEWS ANALYSIS
ΤΗΣ ΣΤΕΛΛΑΣ ΚΑΣΣΑΓΛΗ

Γιατί να μας αφορά η καταστολή και η εξέγερση γύρω από τα δικαιώματα των γυναικών στο Ιράν – σε μια χώρα που για το δυτικό συλλογικό ασυνείδητο είναι, λίγο-πολύ, καταδικασμένη στο σκοτάδι της ακραίας έμφυλης ανισότητας;

Γιατί να μας απασχολεί ως κάτι πέρα από μια θλιβερή πραγματικότητα που εκτυλίσσεται σε μια σχετικά μακρινή περιοχή του κόσμου και που δικαιολογεί, αν μη τι άλλο, τον οίκτο μας και μια κάποια αυταρέσκεια για τα δικά μας κεκτημένα;

Η έστω, ως μια κατάφωρη παραβίαση ανθρωπίνων δικαιωμάτων που απαιτεί από εμάς δημόσια καταδίκη και άσκηση της όποιας πίεσης μας επιτρέπει το πρόνομο και η θέση μας;

Τα παραπάνω είναι, σίγουρα, μια σημαντική αρχή. Πώς θα υπηρετούσαμε με αυθεντικότητα και συνέπεια τη δημοκρατία και το όραμα μιας κοινωνίας ισότητας και ανοχής αν δεν προβληματιζόμαστε και δεν θλιβόμαστε όταν σε οποιοδήποτε μέρος της γης άνθρωποι σκοτώνονται επειδή διεκδικούν την ελευθερία και την αυτοδιάθεσή τους;

Η αρχή, όμως, δεν οδηγεί πάντα σε συμπεράσματα που υποδεικνύουν δράση ή αλλαγή στάσης και οπτικής. Για τη δράση και την αλλαγή χρειάζεται να δούμε αν υπάρχει κάτι που μας αφορά σε αυτό που συμβαίνει στο Ιράν, πέρα από την αλληλεγγύη και τον οίκτο. Κυρίως, πέρα από την αυταρέσκεια.

Αν υπάρχει αυτή η αλληλεπίδραση, δεν συμβαίνει μέσα σε ένα πολιτικά και κοινωνικά ουδέτερο, υγιές περιβάλλον, αλλά μέσα σε μια ήδη ισχύουσα συνθήκη συντηρητισμού, εσωστρέφειας και λαϊκισμού που παρατηρείται σε αρκετές κοινωνίες του Δυτικού κόσμου και που γυρίζει το ρολόι της έμφυλης ισότητας πολλές ώρες, μήνες, χρόνια πίσω.

Στις ΗΠΑ του 2022 η άμβλωση δεν αποτελεί πλέον δικαίωμα αλλά πρόνομο όσων ζουν ή μπορούν να ταξιδέψουν στις Πολιτείες που ακόμα την επιτρέπουν. Στην Ιταλία, η ακροδεξιά πρώτη γυναίκα πρωθυπουργός της χώρας διορίζει μια υπερσυντηρητική καθολική υπουργό ως αρμόδια για τα θέματα «της οικογένειας, του δημογραφικού και της ισότητας» και η Γερουσία καταθέτει νομοσχέδιο για την αναγνώριση του εμβρύου ως προσώπου από τον Ποινικό Κώδικα και την εξίσωση της άμβλωσης με φόνο. Στην Ουγγαρία κυβερνητική αναφορά συνδέει το δημογραφικό πρόβλημα της χώρας με τα υψηλά ποσοστά γυναικών που συμμετέχουν στην ανώτατη εκπαίδευση και προειδοποιεί για «θλιυκοποίηση» της κοινωνίας, που ιεραρχεί πλέον υψηλότερα «γυναίκες» ποιότητες όπως η ενσυναίσθηση και απειλείται από ένα μέλλον χωρίς τεχνικές δεξιότητες, όπου κανείς – άντρας ή γυναίκα – δεν θα μπορεί να αλλάξει μια λάμπα.

Οι ΗΠΑ, η Ιταλία, η Ουγγαρία, η Ελλάδα και το Ιράν δεν είναι, βέβαια, ίδιες – ούτε καν παρόμοιες – ως χώρες. Ακόμα και στις επίσημες μετρήσεις των δεκτών που συνδέονται με την έμφυλη ισότητα, εμφανίζουν σημαντικές διαφορές μεταξύ τους. Και ναι, από τις 146 χώρες που συμμετέχουν στο Global Gender Gap Report 2022, το Ιράν βρίσκεται στην 143η θέση. Οι ΗΠΑ όμως κατέχουν την 27η θέση, η Ιταλία είναι 63η, η Ουγγαρία 88η και η Ελλάδα 100ή – τελευταία ανάμεσα στις ανεπτυγμένες χώρες της παγκόσμιας κατάταξης. Στον αντίστοιχο Ευρωπαϊκό Δείκτη για την Ισότητα των Φύλων, η Ιταλία πλησιάζει τον μέσο όρο της ΕΕ με βαθμολογία 65 στα 100, ενώ η Ουγγαρία βρίσκεται κοντά στον πάτο, με 54,2. Ακριβώς από κάτω της, για ποσοστία συνεχόμενη χρονιά, ακριβώς στον πάτο, η Ελλάδα με βαθμολογία 53,4.

Γιατί, λοιπόν, να μην προβληματιζόμαστε; Γιατί να μη μας αφορά, άμεσα και οδυνηρά, η καταπίεση των γυναικών σε μια χώρα όπου μέχρι πριν από μερικές μόλις δεκαετίες οι ίδιες απολάμβαναν δικαιώματα και ελευθερίες πολύ κοντά με τις σύγχρονες δικές μας – κι όμως τώρα δολοφονούνται όταν δεν καλύπτονται σωστά; Είναι το Ιράν – αλλά όχι μόνο το Ιράν – που μας υπενθυμίζει ότι στο υπόστρομα των κοινωνιών μας εξακολουθούν να αλληλεπιδρούν – βαθιά ριζωμένες, αλλά σε μεγάλο βαθμό αθέατες – δυναμικές εξουσίας που συχνά χρειάζονται μια δύσκολη στιγμή και ένα πειστικό αφήγημα για να ανατρέψουν τα κεκτημένα χρόνων.

Στο πρόσφατο βιβλίο του «The Persuaders», ο Ανάντ Γκιριντάρντα αναφέρει ότι ένας λόγος για τον οποίο οι κοινωνίες δυσκολεύονται να κινηθούν συλλογικά, ομαλά και έγκαιρα προς την αλλαγή είναι επειδή δεν καταφέρνουν πάντα να παρουσιάσουν μια ελκυστική και πειστική εικόνα του καλύτερου μέλλοντος που θα προσφέρει η αλλαγή, στα μέλη τους εκείνα που νιάθουν να πλύνονται περισσότερο από την όποια μετάβαση τους ζητείται να κάνουν. Η ταυτόχρονη επιδείνωση της κατάστασης των γυναικών σε διαφορετικές χώρες του κόσμου, ωστόσο, προσφέρει μια ελκυστική και πειστική εικόνα του μέλλοντος που μπορεί να προσφέρει σε λίγους προνομιούχους η επαναφορά ενός πατριαρχικού παραδείγματος, ακόμα και σε κοινωνίες που σίγουρα είχαν τα φόντα να στοχεύσουν σε πιο υγιείς αλλαγές. Και σήμερα οι εικόνες ταξιδεύουν γρήγορα. Η ελπίδα είναι ότι μαζί με τις εικόνες της καταστολής θα συνεχίσουν να ταξιδεύουν και εκείνες της διεκδίκησης.

Η Στέλλα Κάσδαγλη είναι συνιδρύτρια της οργάνωσης Women On Top. Από τις εκδ. Πατάκι κυκλοφορεί το πρόσφατο βιβλίο της «30 γυναίκες που άλλαξαν τον κόσμο»